

Berekméri Árpád-Róbert

Marosvásárhely

Adalékok a Szabadi úti református egyházközség történetéhez

A kezdet

A Szabadi úti egyházközség „fiatalsága” ellenére a XX. század elejére visszanyúló, igen mozgalmas történettel rendelkezik. Az addig mezőszegi út (1898-tól Szabadi utca) lakott területté válása a város múlt század eleji, Maroson túli terjeszkedésének volt az eredménye. Az ott meg(ki)alakult gyülekezet gyökerei, amely a marosvásárhelyi református egyházközséghez tartozott, ezen időszakra nyúlnak vissza.

A gyülekezet kezdeti időszakáról – néhány korabeli fénykép kivételével – hallgatnak a források. Az bizonyos, hogy a periférikus közegben levő és a különböző szekták hatásának kitett református családok lelkigondozását az egyház ekkor már fontosnak ítélte, hiszen a Keresztyén Szövetség¹ munkatársai Tóthfalusi József vártemplomi lelkész hathatós támogatásával ebben az időszakban kezdték el tevékenységüket az ottani hívek között. Ezt a feltevést támasztja alá egy 1926-ban keltezett belmissziói jelentés² is, amely jelen ismereteink szerint a legkorábbi olyan irat, amelyben a Szabadi úti gyülekezetéről először tesznek említést. Az ott folytatott közösségi életről Tóthfalusi József lelkész 1927 áprilisában kelt jelentéséből kapunk pontosabb képet, amely az egyházközség 1926. évi szellemi és anyagi állapotát mutatja be. Ebből megtudjuk, hogy belmissziói munka minden vasárnap reggel nyolc és fél tíz között a vasárnapi iskola keretén belül zajlott Nagy Kálmán asztalos házában, valamint minden szerdán este vallásos összejövétel és evangélizáló óra egy bizonyos Szálasi malommunkás, illetve özvegy Bálintné házában. Ezek az alkalmak a KSZ és a lelkész együtt-, illetve közreműködésével zajlottak. A jelentés a külvárosi misszió vezetésében tevékenyen résztvevő személyekről (Tóthfalusi József lelkész, Herbeth István, Filep Béla, Halmen Erzsébet, Benke Rózsika, Korbelek Andor, illetve Kobzer György, Péter Lajos és Mester János segédlelkészek) is említést tesz, dicsérrel illetve ténykedésüket.³

A perifériákon lévő közösségek lélekszámának növekedése és a végzett missziói munka az egyházi főhatóságok figyelmét sem kerülte el. 1927 májusában lezajlott püspöki vizitáció alkalmával Vásárhelyi János egyházkerületi főjegyző jelentésében – a felsoroltakra való tekintettel – imaházak építését javasolta (Hídvég – Remeteszeg – Bese – Vállaskút útvonalon) annak érdekében, hogy a hívek számára a hitélet gyakorlására

¹ A Keresztyén Szövetséget (eredeti nevén Christian Endeavour) Francis E. Clark nevű kongregacionalista lelkész hozta létre Portland városában (USA. Maine állam) 1881-ben. A marosvásárhelyi fiókszervezet 1914-ben alakult meg. (Kiss Pál: *Marosvásárhely története*. Marosvásárhely 1942, 35.)

² Az Erdélyi Református Egyházkerület Marosvásárhelyi Vidéki Gyűjtőlevéltára. Évrendezett iratok, 6609-1926 (Belmissziói előadó jelentés az egyházmegyei Tanácshoz).

³ A marosvásárhelyi egyházközség Preszbitergyűlési Jegyzőkönyvei az Erdélyi Református Egyházkerület Marosvásárhelyi Vidéki Gyűjtőlevéltárban. (A továbbiakban: PgyJkv.) I/72, 34, 35-1927.

megfelelő körülményeket teremtsenek. A javaslat, amit dr. Makkai Sándor püspök is támogatott, annak ellenére szólt, hogy az említett szórványokban élő közel 2000 lelket két parókiális kör (a vártemplomi és a marosszentkirályi) már *cura pastoralis* alá vette és ezekben a parokus lelkészek hetente egyszer istentiszteletet is tartottak.⁴ Ez a felvetés azonban csak 1930-ban öltött gyakorlati formát, amikor Tóthfalusi a presbitériumtól a Szabadi út 20 szám alatt lévő *egyházi épületes telket* (ún. Katzer-féle házat) kéri el a *vártemplomi körzet Maros folyón túli részének egyházi misszió céljára*, ugyanakkor gyűjtést is szervezett annak rendbetételére.⁵

Az imaháznak kiszemelt épület javítási munkálatait (erről nincsenek adataink) vagy rosszul, vagy egyáltalán nem végezték el, mert 1935 májusában Tóthfalusi erőteljes hangnemben kéri fel a presbitériumot az imaház megfelelő feljavítására és átépítésére. Teszi ezt azért is, mert 1934-ben egy bizonyos Buxdorf Károly (Karl) bázeli lelkész – aki a sváci református egyház egyik missziós lelkésze volt – ittjártakor, látva a Szabadi úton folyó missziós munkát, ígéretet tett arra, hogy az épület felújítására és egy új terem építésére segílyt fog kieszközölni. Ígéretéhez híven a svájci atyafi 1935 tavaszán a munkálatok finanszírozására 45 000 lej értéknek megfelelő pénzadományt küldött. Az építést, amelynek költségei több mint 80 000 lejre rúgtak volna és a kijelölt építőbizottság tervei alapján készült volna el (ám elkezdését Tóth Sándor volt imaházi felügyelő akadályozta azzal, hogy vonakodott kiköltözni a mondott ingatlanból), illetve a munkálatok vezetését Csiszár Lajos és Vadady Árpád pallérmesterekre bízta.⁶ A két szakember azonban nem találta célszerűnek a Katzer-féle házat és 1936-ban több javaslatot tett az ügy más módon történő megoldására. (Lényegében mindketten a Katzer-féle ház eladásából befolyt pénzösszeg felhasználásával egy új imaház építését javasolták.) Ennek érdekében saját elképzeléseik tervezetét is beterjesztették.⁷ A határozatlan presbitérium egy kilenctagú bizottságot állított fel azzal a céllal, hogy a benyújtott terveket vizsgálja meg és válassza ki közülük a célnak legmegfelelőbbet. Az építő bizottság a meglévő és a közben benyújtott újabb terveket (Bayer és Kelemen-féle tervek) értékelve, egyiket sem találta megfelelőnek, de az egyik készítőjét, nevezetesen Kelemen Zsombor okleveles mérnököt egy új terv és mellékelt költségvetés elkészítésével bízta meg. Az 1936 szeptemberére elkészült javaslat, amit a presbitérium némi módosítással fogadott el, már nem csak egy új imaház építéséről szólt.⁸

„Templomos” gyülekezet

Az 1936. szeptember 12-i presbitériumi gyűlésen megjelentek kimondták, hogy *haladéktalanul szükségesnek tartják a Szabadi úton, illetve az e körül egészen a Maros hídjáig terjedő városszéki szórvány (cca. 150–160 család, 750 lélekszám) fokozott lelki gondozására az ott lakó református híveink Anyaszentegyházunk és így magyarságunk számára való megtartása érdekében egy templom, valamint ezzel kapcsolatban 2 szoba + 1 konyha helyiségből álló lelkész lakás és egy bibliakör, vallásos összejövetelek tartására alkalmas nagyobb terem építését. A presbitérium a Kelemen Zsombor székely stílusú templom és melléképület-tervének kivitelezésére a Vargák hídjától nem messze (a Szabadi út és a Hídvég utca közében) lévő területet jelölte*

⁴ PgyJkv. 38.

⁵ Uo. I/73, 50-1930.

⁶ Uo. I/76, 122-1935.

⁷ Uo. 80-1936.

⁸ Uo. I/77, 100 és 104-1936.

ki. Az építőmérnökkel kötött 533 140 lejes vállalati ár egy részének előteremtésére a Katzer-féle házon kívül több parcellázott egyházi földterületet adtak el és felhasználták a svájci testvérektől, illetve más személyektől (Dósa Györgytől 2000 lej, Bányai Jánostól 1000 lej) és a hívektől (5250 lej) befolyt adományokat is. Az építkezést az Egyházmegye az 1936. október 5-i, az Egyházkerület pedig az október 10-i határozatával hagyta jóvá.⁹

A templomépítés munkálataihoz a vezető kőműves és ács kivételével helyi szakembereket (kőműveseket, ácsokat, asztalosokat) alkalmaztak. A kivitelezés folyamatos ár-emelkedésekből adódó állandó költségvetési gondok közepette zajlott, de a malom vételárából sikerült mindvégig fedezni a kiadásokat. 1937 nyarára elkészült a Szabadi úti épület. Dr. Kiss Ödön kebli gondnok július 8-án jelentette be a presbitériumnak az örvendetes hírt, viszont az épület átvételével, Maetz Ervin volt városi főmérnök távolléte miatt még várni kellett. Ugyanakkor elmondta, hogy egy magát megnevezni nem akaró egyháztag a templom berendezésére egy 16 változatú teljesen ép és jó karban lévő templomi harmóniumot és mintegy 24–30 személyes, 4 darabból álló, feketére fényezett, puha fából készült padot adományozott. A presbitérium jegyzőkönyvileg köszönte meg az adományt.¹⁰ A munkálatok alatt az esperes felhívta a presbitérium figyelmét arra, hogy az új parokiális kört szervezze meg és a rendes lelkészi állás megszerzéséhez szükséges iratokat a felsőbb szervekhez terjessze fel. Ez a lépés azonban az építkezés során felmerült gondok miatt egyelőre elmaradt.¹¹

A templom nagymértékben elkészült ugyan, de a papi lakásnál még 1937 augusztusában is nagy hiányosságok mutatkoztak. Mester István körzeti gondozó lelkész augusztus 31-i jelentéséből tudjuk, hogy ekkorra még nem készült el a kerítés, a tornác, nem volt bevezetve a villany, hiányoztak a főzőkályhák és fűtőtestek, a konyha és az előszoba padlózatát pedig újra le kellett tenni.¹² A templomra viszont ez időtájt szerelték fel a nyolc darab csúcsíves zárlatú ablakot, amelyeket 12 000 lejért Zongor Gyula asztalosmester készített.¹³ Az eredeti költségvetést meghaladó munkálatok költségeit a malom vételárából fedezték. Az említett munkálatokat a tél beállta előtt igyekeztek elvégezni s ennek megfelelően 1937 szeptemberében a papi lakást, októberben pedig a templomot látták el fűtőtestekkel. (Utóbbi esetében egy „Zephir” típusú melegítő kályhát vásároltak 3000 lejért.)¹⁴ Érdekességképpen meg kell jegyeznünk, hogy az imaház építéséről egyetlen jelentés sem tesz említést, feltételezhetően azért, mert ennél az épületnél a munkálatok során nem adódtak akkora gondok, vagy pedig azért, mert felépítése nem volt annyira sürgős, mint a másik két épületé. Ennek ellenére, amint látni fogjuk, a templomszentelési ünnepségre ez az épület is elkészült.

A templomszentelési ünnepségre 1937. december 12-én délután 4 órakor került sor. A püspöki látogatással összehangolt ünnepség keretén belül Farkas Jenő esperes hirdett igét, majd Vásárhelyi János püspök tartott imával összekötött felszentelő beszédet, utána egy helyi család gyerekeit keresztelte meg. Az istentisztelet záróakkordjaként Mester István körzeti gondozó lelkész ismertette a templomépítés történetét, majd a

⁹ PgyJkv. 104./1–7. Az építkezésről megemlékezik M. Kiss Pál is a már idézett *Marosvásárhely történetében: i. m.* 33.

¹⁰ Uo. 96/a,b-1937.

¹¹ Uo. 22.

¹² Uo. 119.

¹³ Uo. 120/a.

¹⁴ Uo. 129.,139.

püspök imával szentelte fel az imatermet.¹⁵ A templom és melléképületeinek felszentelésével azonban nem ért véget a munka a Szabadi úton. 1938. január 8-án a templomot és a papilakot Maetz főmérnök végre átvette, márciusban pedig a városi hatóságok sürgetésére (az építkezési határidő kitolódását kifogásolták) Gazda Sándor ácsmester a kerítés építését (28 817 lejért), júliusban Herbeth Károly a papilaknál fennálló pótmunkálatok (tornác és fürdőszoba kialakítása) elvégzését (20 000 lejért) vállalta el.¹⁶ A munkálatok kimeneteléről sajnos nincsenek adataink, ugyanúgy a már „templomos” gyülekezet életének elkövetkező évtizedéről sem, ugyanis az 1940–1949 közötti igen fontos presbitergyűlési és vizitációs jegyzőkönyveknek eddig ismeretlen okok miatt nyomuk veszett, és így ezt a hiányt egyelőre semmilyen úton nem tudtuk pótolni.

Az 50-es 60-as évek

A II. világháborút és az azt követő rendszerváltást megélt közösség mindennapjával csak az 1950-es évek lelkészi jelentéseiben találkozunk újra. Az írott források azonban csak statisztikai adatokkal szolgálnak az istentiszteletrendjéről és a templomlátogatottság arányairól. Ezek értelmében például 1952-ben a gyülekezet lélekszáma mintegy 1100 főre volt tehető, amely 220 tiszta református, 100-an pedig felekezeti vegyes családból származtak. Templomozást vasárnap délelőtt tizenegy, délután négy órától, ünnepnapokon délelőtt és délután, bünbánati héten pedig minden este tartottak. Érdekes, hogy minden szerdán délután könyörgéses istentisztelet is volt. A templomlátogatottság az adott körülmények között átlagosnak volt mondható: vasárnaponként 60–120, ünnepnapokon mintegy 250 fő látogatott el a templomba, úrvacsorával pedig 70–80-an éltek.¹⁷ Ez az arány a következő években is megfigyelhető volt, csupán a konfirmáltak száma változott: míg 1952-ben összesen 12 ifjú tett fogadalmat, 1953-ban már 11 fiú és 11 lány, 1954-ben pedig 19 fiú és 15 lány. A vallásórákat átlagosan 30 gyermek látogatta.¹⁸ A gyülekezet körében a szolgálatokat 1948-tól Mester István helyett Bőjthe Kálmán végezte.

Az 1956. november 3–5-i Egyházkerületi Közgyűlés határozata értelmében a marosvásárhelyi egyházközség három önálló egyházközségre szakadt. Az új egyházközségek által lefektetett Szervezeti Szabályzat ugyan fentartotta annak lehetőségét, hogy a Szabadi út és a Felsőváros önálló egyházközséggé alakuljon, de az 1957 májusában megtartott utolsó közös (osztokodó) presbiteri gyűlésen a Szabadi út 47. szám alatt lévő összes épületet (templom, papi- és harangozói lakás) és az ezekhez tartozó kertet a Vártemplomi egyházközség kizárólagos használatába sorolta.¹⁹ Ez viszont nem akadályozta a gyülekezetet abban, hogy gyakorlott hitéletét tovább folytassa.

1961. február 15-én Bőjthe Kálmán, a gyülekezet gondozó lelkésze elhunyt.²⁰ Ez a szomorú esemény olyan folyamatot váltott ki, amely nagy hatással volt a gyülekezet jövőjére nézve. Az elhunyt lelképásztor pótlása igen sok gondot okozott, hiszen helyére méltó utódot kellett keresni. Nem önálló gyülekezetéről volt szó, tehát lelkészt nem választhatott, viszont a gyülekezet komolyságára való tekintettel a presbitérium ideigle-

¹⁵ PgyJkv. 167., ill. *Lelkipásztori levél a marosvásárhelyi reformátusokhoz*, 3, II.

¹⁶ Uo. I/78, 27, 86-1938.

¹⁷ Uo. I/80, 62-1952.

¹⁸ Uo. 76-1953, ill. 9-1954.

¹⁹ Uo. 58-1956, ill. 21./a-1957.

²⁰ A vártemplomi egyházközség halotti anyakönyve (1941–1974). 1-1961.

nes lelkészt nem tartott helyénvalónak. A tanácstalanság miatt az ügyet a Főtiszteletű Igazgatótanács elé terjesztették, amely a meggyesfalvi és a Szabadi úti gyülekezetek összevonásával egy önálló gyülekezet létrehozására tett javaslatot. Ez a javaslat nem váltott ki nagy lelkesedést a Szabadi úti presbiterek (Szántó Sándor, Dósa Pál, Elek János) sorában, akik a Vártemplom keretében szerettek volna maradni, így az a döntés született, miszerint a Vártemplom a meglévő üres katekétikai állását rendes lelkészi állássá alakítsák át, és ennek betöltésére Farkas Árpád meggyesfalvi lelkészt hívta meg, azzal a kikötéssel, hogy az adminisztrációs feladatok mellett a Szabadi úti gyülekezet gondozását vállalja el és egyúttal az ott lévő parókiára költözzön.²¹ Farkas Árpád az ajánlatot elfogadta, és ennek megfelelően 1961. október 1-jei hatállyal másod- és egyben gondozó lelkésszé nevezték ki. Beiktatására pedig október 22-én a Vártemplomban került sor.²² Farkas 1963 elején költözött be az 1962-ben Klósz Bálint építész vezetése alatt alaposan átépített parókiára, amelynek munkálatait javarészt kuratóriumi jövedelmekből fedezték (a költségek közel 35 000 lejre rúgtak).²³

Farkas Árpád egy mélypontra lévő gyülekezetet vett át, hiszen Mester István 1963 februárjában, az egyházközség lelki állapotáról szóló jelentésében szomorúan állapította meg a templomlátogatottság gyérülését és főleg az ifjúság távolmaradását a hitbeli oktatás alkalmairól.²⁴ Farkas kezdetben ügyes munkát végezhetett, ami az 1966. évi egyházmegyei vizitáció jegyzőkönyvéből is kiderül, miszerint *a Szabadi úton az utóbbi években a lelki élet fellendülést mutat. Többen látogatják az Isten házáat és az Úr szent jegyeivel is dicséretes számmal élnek. A konfirmációi munkát [...] az igényeknek megfelelően végzi.*²⁵ A lelki épülés mellett a gyülekezet tagjai a papjukra is gondot fordítottak. 1967-ben ugyanis a papilak körül, a sáros udvar felszámolására, járdát fektettek le.²⁶ Ez az épülőben levő kapcsolat azonban egy sor szomorú esemény folytán végérvényesen megromlott.

1968 februárjában Farkas Árpád ittas állapotban végezte el szolgálatát, ami nagy megütközést keltett a hívek körében. Az esemény következtében sürgősen összehívott presbiteri gyűlés súlyosnak ítélte Farkas cselekedetét, de a későbbiekben objektíven mérlegelve a helyzetet egy újabb esélyt adott neki, annál is inkább, mert Farkas április 4-én a presbitérium előtt bűnbánó nyilatkozatot tett. A kedélyek megnyugvásáig azonban a vártemplomi szolgálat alól felmentették.²⁷ A Szabadi úti gyülekezet ilyen körülmények között ünnepelte meg 1968. december 15-én a templom felszentelésének 31. évfordulóját a testvérgyülekezetek képviselőinek részvételével.²⁸ Sajnálatos módon a lelkész atyafi, annak ellenére, hogy hívei iránta való ragaszkodásuk kifejezésekképpen még palástot is vettek neki, nem tartotta meg ígéretét és újabb botrányos lépésével végleg elvesztette a belé vetett bizalmat. A presbitérium döntése alapján állásából felfüggesztették és fegyelmi eljárást indítottak ellene, majd később végleg nyudíjazták.²⁹

A lesújtó lelki állapotot az 1970-ben bekövetkezett árvíz is tetézte. A kiöntött Maros igen nagy károkat okozott és anyagilag lényegesen megviselte nemcsak a Szabadi úti közösséget, hanem az egész vártemplomi egyházközséget is. A helyi presbiterek

²¹ PgyJkv. I/81, 12,13,14-1961.

²² Uo. 29.

²³ Uo. 30, ill. 11-1962.

²⁴ Uo. 10-1963.

²⁵ Az egyházmegyei vizsgálat alkalmából, 1966. április 20-án felvett jegyzőkönyv. I. (Hitélet)

²⁶ PgyJkv. I/81, 9-1967.

²⁷ Uo. 15-1968.

²⁸ Uo. 29.

²⁹ Uo. 28-1969.

(Elek János, Dósa Pál, Soós Árpád, Fazakas Károly) házánál okozott romlason kívül a templom padlózata a lerakódott iszaprétegtől tönkrement (később ezt kicserélték), Végh György harangozó lakása hasznavehetetlenné vált, a kerítés javarésze pedig kidőlt. A károk felmérése után, amelyek megközelítőleg 20 000 lejre rúgtak, a presbitérium Klósz Bálint építész, Capán János, Dósa Pál és Fülöp Sándor atyafiakat kérte fel a helyreállítási munkálatok előkészítésére és kivitelezésére. Klósz szeptember 8-án új harangozói lakás és új kerítés építésére tett javaslatát a presbitérium elfogadta, így a felhatalmazottak megkezdheték az előkészületeket. A közösséget érintő kárral a Főtiszteletű Igazgatótanács és a Pénzügyi Bizottság is foglalkozott, megfelelő anyagi fedezetet utalva ki azok enyhítésére, illetve a javítási munkálatok fedezésére.³⁰

Az „újjászületéstől” az önállóságig

1970. augusztus 1-jétől Farkas Árpádot nyugdíjba helyezték. A megüresedett állásra Csíha Kálmán gógánváraljai lelkészt hívták meg.³¹ Az új lelkész 1971 márciusában mutatkozott be a presbitérium előtt és 1971. április 1-jén nevezték ki a vártemplomi egyházközség II. lelkészévé. Hivatalos beiktatására április 18-án került sor a Vártemplomban, majd 25-én vette át a Szabadi úton a gyülekezet gondozását. A javítási munkálatok miatt az új lelkész egy ideig Brassai Miklós házánál volt megszállva, aki külön bejárattal szobát ajánlott fel számára. Csíha Kálmán igen nagy hévvel kezdte el munkáját új gyülekezetében. Bizonyítja ezt az a tény is, hogy odafigyelésének köszönhetően a javítási munkálatok 1971 nyarára befejeződtek, a kántori munka megszaporodásával (többek közt a szombat esti istentiszteletek bevezetésével) pedig a kántori fizetést növelni kellett. A kántori feladatokat Végh György lemondása után ideiglenesen Benkő Ágnes látta el.³²

A fellendülőben lévő gyülekezet 1971-ben nem várt „támogatást” kapott, melynek köszönhetően végleg az önállósulás útjára léphetett. A marosszentkirályi presbitérium ugyanis 1970. február 1-jei határozatával hozzájárult a besei rész Vártemplomhoz való csatlósához, azzal a kikötéssel, hogy a híveknek az ott felajánlott háznál minden második vasárnap istentiszteletet tartsanak, a nagy ünnepnapok első napjának délutánján pedig úrvacsorát osszanak. E mellett a liturgiális szolgálatok ellátása és a családlátogatás (mintegy 450 lélek) is beletartozott a kijelölt lelkész feladatkörébe. Mester István vezető lelkész a jobb megközelítés miatt a Szabadi úti gyülekezetnek engedte át a besei részt, melynek következtében az jelentős mértékben megerősödött és dr. Kocsis János presbiter kilátásba helyezte, hogy *a közeljövőben önállósulhat*.³³

A Szabadi úti közösség egyházi életének megélénkülése a presbitérium figyelmét sem kerülhette el, hiszen az 1971. december 7-én megtartott gyűlésen örömmel tapasztalták ezt a jelenséget annál is inkább, hogy a körzetből befolyt egyházfenntartói adományok a 26 000 lejes értéket is elérték. Mester István vezető lelkész, Enyedy Jenő gondnok és a presbitérium, ezért az intenzív munkájért, a helyi lelkészt illették köszönettel.³⁴

³⁰ PgyJkv. 18., 39., 40.-1970.

³¹ Uo. 45., 52.

³² Uo. 24., 25 és 28-1971.

³³ Uo. 29.

³⁴ Uo. 43.

A következő évben a külső szemlélőnek szinte az az érzése támadt, hogy a gyülekezet valamilyen nagy esemény megünneplésére készül, hiszen a nyár folyamán a templomot és a papilakot kimeszelték, tetőjavítást végeztek, novemberben özvegy Székely Gergelyné 10 000 lejes adományának köszönhetően – amit 1700 lejjel megpótoltak – Marosfelfaluból egy új, 135 kg-os harangot vásároltak és a kerítést is felújították. A szeptember folyamán megtartott presbiteri választáson pedig, új feladatkörüket előrevetítendő, kijelölték a Szabadi úti presbiteri bizottságot is Elek János, Füzesi Imre, Molnár József, Jakab József, Vízi Mihály, Gaschmárdi (eredeti nevén valószínűleg G'scmeidi) Ferenc, Imre Sándor, Szücs Béla, Gergely Mihály személyében.³⁵

A „nagy lépésre” szeptember 14-én került sor, amikor a Szabadi úti gyülekezet egy 105 aláírást tartalmazó beadványt terjesztett a presbitérium elé önállósulása érdekében, pontosan megindokolva annak okait. A presbitérium tíztagú bizottságot jelölt ki az ügy megvizsgálására, amely október 27-én, elemezve a kérdést, arra a következtetésre jutott, hogy *a gyülekezetnek megvannak az anyagi és ekklesiális feltételei a különváláshoz. Van temploma, lelkészi lakása, gyülekezeti terme. A parokiális telek és a hozzá tartozó kert alkalmas a továbbfejlesztésre. A 771 ref. családban kb. 2050 lélek él, tehát megfelel egy jó erős gyülekezetnek. A példaadó lelki munka és áldozatkészség lelkileg is alkalmassá teszi ezt.* E jelentés alapján a presbitérium is támogatta a törekvést azzal a kikötéssel, hogy a vártemplomi egyházközség továbbra is fenntartja a II. rendes lelkészi állást, az önálló egyházközségi szervezet véglegesítéséig érvényben marad a fennálló szervezési állapot, illetve fenntartja jogát a vagyongondozás kérdésében. A szavazásra bocsájtott javaslatot a jelenlévő 20 presbiter egyöntetűen támogatta.³⁶ Az önállósulás átvitelét az 1972. december 4-én megtartott egyházmegyei vizsgálat³⁷ is sürgette, sőt az egyházmegyei Tanács december 28-án megtartott ülésén utasította a presbitériumot az új egyházközség anyagi alapjainak kidolgozására, ami 1973 januárjában meg is történt. Ennek értelmében *a Szabadi út 4 sz. alatt lévő kert, udvar, a rajta lévő templommal, parókiával, harangozó lakással és azok minden felszerelésével az új egyházközség tulajdonában maradnak. A Kuratórium általt kezelt közös vagyon illetve annak használatából az új gyülekezet lélekszáma arányában részesedik [...].*³⁸ A hivatalos jóváhagyás megérkezéséig a parókia belső vízhálózatát építették ki és a városi vízhálózatra való csatlakoztatását végezték el, illetve a templomtorony harangállványának átépítését, hogy a nagyharang új helyére beférjen. Ugyanakkor a gyülekezet saját kántort is választott Gergely Mihály személyében.³⁹ Az új egyházközség létesítésének jóváhagyására nem sokáig kellett várni.

A Szabadi úti önálló református egyházközség létesítésére vonatkozó igazgatótanácsi leiratot (2766/1973), valamint a Egyházügyi Főhivatal (Cultusdepartament) végzését (16528/1973) a vártemplomi egyházközség presbitériumának 1973. augusztus 25-én megtartott gyűlésén hozták a megjelentek tudomására. Az egyházközség 1973. augusztus 1-jei hatállyal, Marosvásárhely IV. megnevezéssel lépett a marosvásárhelyi egyházközségek sorába Csiha Kálmán lelkészsége alatt, az alábbi presbiteri és pótpresbiteri karral: Dósa Pál, Elek János, Füzesi Imre, Jakab József, Molnár József, Vízi Mihály, valamint Szücs Béla, Gaschmárdi Ferenc és Imre Sándor.⁴⁰ Ezzel tehát a Szabadi úti egyházközség életében új korszak kezdődött.

³⁵ PgyJkv. 24., 28 és 41-1972.

³⁶ Uo. 54./1,2,3.

³⁷ Uo. 58/2.

³⁸ Uo. 12-1973.

³⁹ Uo. 28., 32., 33.

⁴⁰ Uo. 50., 51., 52.

Addenda to the History of the Reformed Congregation in Szabadi Street – Târgu Mureş

The final preparations for building a new church congregation in Târgu Mureş in the Szabadi Street came to an end in the early seventies, when 105 congregation members have presented their request to the mother congregation for establishing a new branch. The presbyterium of the mother congregation formed a committee formed of ten members to analyze the request and declared that all the conditions were fulfilled for building a new church. The committee gave its approval, the Directing Board of the Church District issued the law for the founding of a new congregation and the state department for church activities decided to support the initiative. This is how a new congregation was founded during the communist regime.

